

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády SR materiál „Návrh na účasť Slovenskej republiky ako jedného z piatich zakladajúcich členských štátov v európskom výskumnom konzorciu „The Food, Nutrition and Health Research Infrastructure (FNH-RI)“ („Výskumná infraštruktúra pre potraviny, výživu a zdravie“).

Materiál sa predkladá ako iniciatívny v nadväznosti na aktuálny stav realizácie európskeho výskumného konzorcia FNH-RI a formovania komplementárneho národného výskumno-vývojového potenciálu v rámci vedeckej a odbornej komunity SR.

Nastavenie výživy, kvalita potravín a potravinová bezpečnosť, ako aj produkcia potravín na báze vlastnej produkcie sú významnými podmienkami efektívne fungujúceho štátu a spoločnosti. Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva, zastavenie degradácie životného prostredia a zavádzanie trvalo udržateľného hospodárenia s pôdou zabezpečujúce potravinovú bezpečnosť a výrobu obnoviteľných zdrojov pre ekologické hospodárstvo sú prioritnou oblasťou mnohých dlhodobých programov a stratégií na európskej úrovni (predovšetkým spoločná poľnohospodárska politika EÚ a Stratégia Food 2030), ako aj na národných úrovniach jednotlivých členských štátov.

V nadväznosti na uvedené sa v rámci Európskeho výskumného priestoru v koordinácii Holandska formuje výskumná infraštruktúra FNH-RI, ktorá zjednocuje najvýznamnejšie vedecko-výskumné organizácie zamerané na výskum potravín, výživy a zdravia.

FNH-RI vychádza z potreby zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva skvalitnením výživy na báze potravín domáceho pôvodu, zvýšenia kvality, bezpečnosti, produkcie a konkurencieschopnosti slovenských potravín. Platforma a jej členovia podporujú nadviazanie spolupráce medzi subjektmi „znalostného trojuholníka“ s cieľom prepájať vzdelávanie, výskum a podnikateľskú sféru v synergii vytvárajúcej podmienky pre efektívne zdieľanie a prenos informácií.

Cieľom je vytvoriť digitálnu infraštruktúru, ktorá umožní vedcom spájať a využívať výskumné údaje vytvorené z verejných, súkromných a spotrebiteľských zdrojov, a požiadať o jej zaradenie na európsku cestovnú mapu výskumných infraštruktúr ESFRI Roadmap 2021. Slovenská republika má v nadväznosti na vysokú mieru pripravenosti a sformovania komplementárnej národnej vedeckej a odbornej komunity v tejto oblasti možnosť stať sa spolu s Holandskom ako koordinujúcou krajinou, Spojeným kráľovstvom, Dánskom a Talianskom zakladajúcim členom tejto európskej výskumnej infraštruktúry.

FNH-RI bude poskytovať služby vedcom na generovanie a zdieľanie údajov. Dôraz sa kladie na zber, integráciu a štandardizáciu údajov, informácií, poznatkov a odborných znalostí spotrebiteľov, verejných a súkromných zainteresovaných strán. Vedecké služby, ktoré bude poskytovať FNH-RI umožnia autoritatívnym orgánom, tvorcom politik, mimovládnym organizáciám, potravinárskemu priemyslu, poľnohospodárom a spotrebiteľom robiť zodpovedné rozhodnutia a voľby v prospech celého potravinového systému. FNH-RI tak bude pripravená na riešenie súčasných a budúcich vedeckých problémov.

FNH-RI bude plne funkčná po roku 2024 a vyvinie nové a jasné výskumné štandardy pre udržateľný systém zásobovania potravinami a pochopenie správania spotrebiteľov v oblasti potravín, výživy a zdravia. FNH-RI bude v roku 2050 pomáhať pri prechode zo súčasného neudržateľného potravinového systému na trvalo udržateľný a zdravý potravinový systém. Predpokladá sa, že úspechy FNH-RI budú široko akceptované vedeckými, priemyselnými a politickými komunitami v Európe.

Vo vzťahu k zabezpečeniu všetkých potrebných procesov v rámci prípravy prihlášky predmetnej výskumnej infraštruktúry na zaradenie do najbližšej aktualizácie ESFRI Roadmap,

je potrebné rozhodnúť o účasti SR v medzinárodnom konzorciu pre podanie prihlášky v súčasnom období, prostredníctvom vyjadrenia tzv. politickej podpory. Politická podpora predstavuje vyjadrenie toho, že krajina považuje pripravovaný zámer a aktivity danej infraštruktúry za významné a prínosné a podporuje vznik infraštruktúrneho konzorcia. Vyjadrenie politickej podpory predpokladá, že v budúcnosti sa krajina pravdepodobne zapojí do aktivít danej infraštruktúry, avšak nie je to nevyhnutnou podmienkou a nepredstavuje pre SR žiaden druh finančného záväzku do budúcnosti. Finančný záväzok bude relevantný a realizovaný až po schválení projektu v rámci ESFRI, prípadnom jeho zaradení medzi realizáciu prioritných infraštruktúr EÚ a po podpísaní memoranda SR o pristúpení SR za člena konzorcia realizácie projektu infraštruktúry, čo bude predmetom budúceho prerokovania vo vláde SR.

Predkladaný materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády SR sa predkladá bez rozporov.

Predkladaný materiál bol prerokovaný a schválený Radou vlády SR pre vedu, techniku a inovácie na jej rokovaní dňa 24. júna 2019.